

Reële leercompetenties en instroomprofielen van eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs

Elke Denoo

Eline Grouwels

Ruth Jamers

Sarah Van Leuvenhaege

Slotconferentie GoLeWe
Antwerpen, 20 mei 2011

“Als het op leren
aankomt: beter
vandaag dan morgen,
maar uiteindelijk toch
overmorgen!”

Wat komt er vandaag aan bod?

Deel 1 Reële leercompetenties

- ❑ Theoretische achtergrond
- ❑ Onderzoeksopzet
- ❑ Vier Opleidingen in beeld
 1. Leercompetenties
 2. Leerstijlen

Deel 2 Instroomprofielen

- ❑ Inleiding
- ❑ Portret bij de leerstijlen

Deel 3 Vragen

Deel 1: Reële leercompetenties

➤ Theoretische achtergrond

- Onderzoek
 - *Van Thournout, Donche e.a. (2010)*
 - *IDU-Project*
 - Verschillende onderzoeksvragen, twee onderzoeksvragen als achtergrond voor dit rapport
- ***“wat zijn de leer- en achtergrondkenmerken van studenten bij de instroom in het hoger onderwijs”***
- ***“hoe ontwikkelen de leervaardigheden van studenten zich doorheen het eerste jaar van de opleiding”***

Deel 1: Reële leercompetenties

Onderzoekresultaten IDU:

Welke eerstejaars doen het beter?

Studenten die

- **gemotiveerd zijn**
(+ gemotiveerde studiekeuze)
- **zich richten naar doelen, aanwijzingen,...**
(externe sturing)
- **de leerstof stapsgewijs en analyserend verwerken**
- **verbanden leggen, structurerend verwerken**
- **concreet verwerken**
- **er zicht op hebben hoe ze best studeren**

Deel 1: Reële leercompetenties

➤ Theoretische achtergrond

- Vanuit deze conclusies zijn wij de reële leercompetenties in onze hogescholen gaan onderzoeken
- Hoe scoren zij op de verschillende leercompetenties, die getest worden bij de Lemo-test?

Deel 1: Reële leercompetenties

➤ Onderzoeksopzet

- Afname Lemo-test in 4 opleidingen
- Totaal van 728 studenten
 - *PHL*
 - PBA Toegepast Informatica
 - PBA Bachelor Secundair onderwijs
 - *Plantijn Hogeschool*
 - PBA Orthopedagogie
 - PBA Bedrijfsmanagement

Deel 1: Reële leercompetenties

➤ Per opleiding een analyse van het LeMO groepsfeedbackrapport

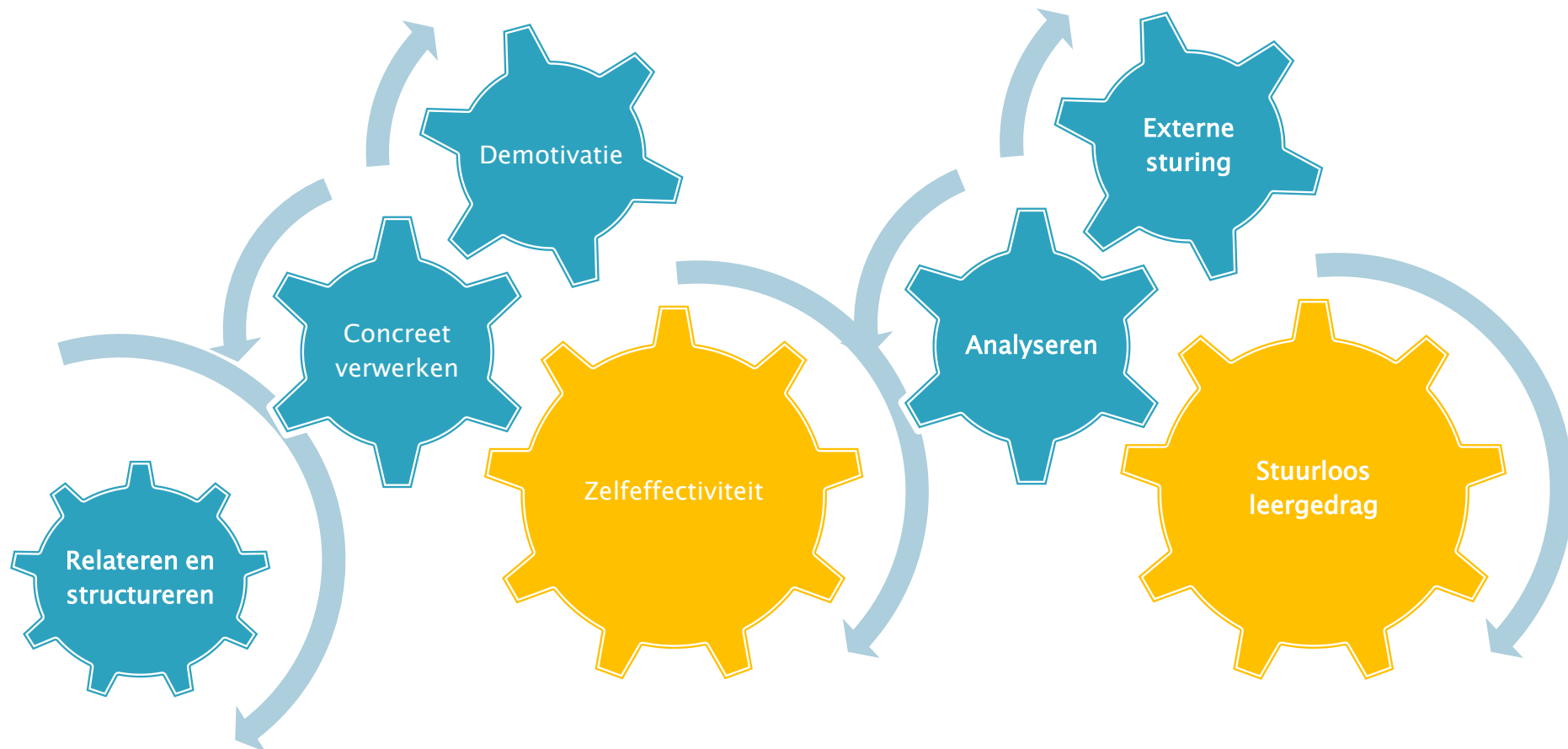
Lemo-test 1e Bach. H.O. VL - actueel			GROEPSFEEDBACKRAPPORT													
Provinciale Hogeschool Limburg Education			Groepsaantal : 182													
			Totaal groepsreacties : 137							Respons percentage : 75.00%						
			Beschikbare groepsreacties : 130							Percentage van groepsreacties : 71.00%						
			<div>Legende</div> <div><div></div>Werkpunt</div> <div><div></div>Toch een aandachtspunt</div> <div><div></div>Je bent op weg</div> <div><div></div>Goed</div> <div><div></div>Zeer goed</div>													
			<div><div></div>Relateren en structureren</div> <div><div></div>Kritisch verwerken</div> <div><div></div>Memoriseren</div> <div><div></div>Analyseren</div> <div><div></div>Concreet verwerken</div> <div><div></div>Zelfsturing</div> <div><div></div>Externe sturing</div> <div><div></div>Stuurloos leergedrag</div> <div><div></div>Moeten studeren</div> <div><div></div>Willen studeren</div> <div><div></div>Demotivatie</div> <div><div></div>Zelf-effectiviteit</div> <div><div></div>Samen leren</div>													
nr	familienaam	voornaam	identificatie	Relateren en structureren	Kritisch verwerken	Memoriseren	Analyseren	Concreet verwerken	Zelfsturing	Externe sturing	Stuurloos leergedrag	Moeten studeren	Willen studeren	Demotivatie	Zelf-effectiviteit	Samen leren
14931		anoniem		3,24	3,72	2,35	2,81	3,45	3,55	2,53	2,31	2,44	3,37	0	2,53	3,15
5615				3,57	2,84	3,2	3,68	2,85	3,24	2,53	1,32	1,71	3,61	0	3,8	3,83
5616				3,24	1,31	2,75	2,81	0,69	2,96	2,71	2,12	1,47	3,11	0	3,5	1,99
5617				2,28	2,19	2,55	3,35	2,4	2,75	2,53	1,9	0,31	3,61	1,98	2,73	2,66
5619				3,24	3,72	3,5	0,49	0,69	3,24	2,35	1,61	4,51	1,89	4,19	3,5	1,65
5620		anoniem		2,51	2,84	2,75	3,35	2,62	2,54	2,35	1,9	3,08	2,76	2,57	3,5	3,49

Deel 1: Reële leercompetenties

➤ Resultaat

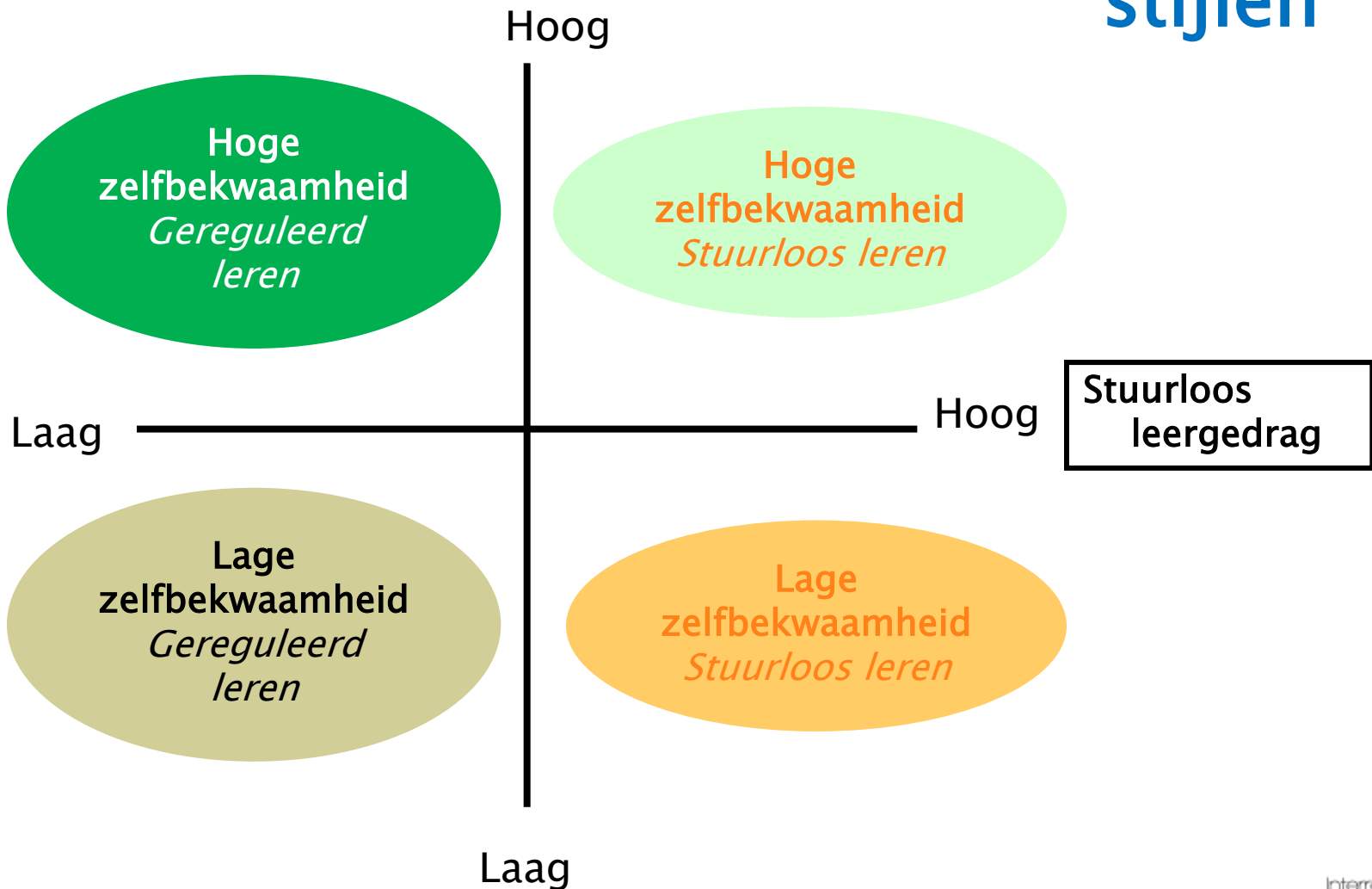
- Groepspercentages op 7 cruciale leercompetenties
- Groepsindeling op basis van 4 verschillende leerstijlen

7 cruciale leercompetenties

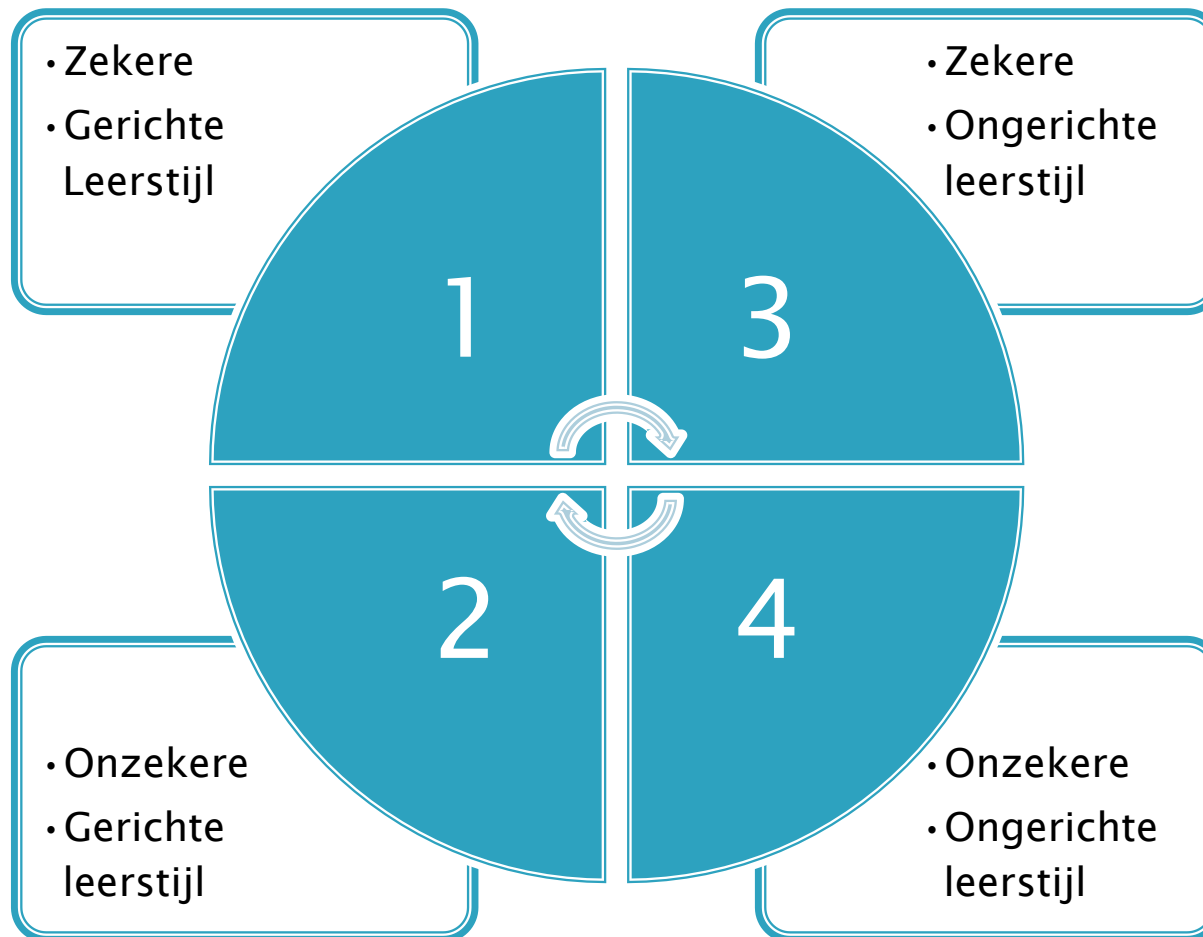

Zelfeffectiviteit

Leer- stijlen

4 leerstijlen

Deel 1: Reële leercompetenties

4 Opleidingen in beeld

➤ **LEERCOMPETENTIES**

- PHL Toegepaste informatica
- PHL Bachelor Secundair onderwijs
- Plantijn Orthopedagogie
- Plantijn Bedrijfsmanagement

Leercompetenties

PHL toegepaste informatica

	Relateren en structureren	Analyseren	Concreet verwerken	Externe sturing	Stuurloos leergedrag	Demotivatie	Zelfeffectiviteit
Me	2,51	2,38	2,62	2,53	2,50	2,57	2,53
M	2,52	2,43	2,52	2,45	2,58	2,16	2,50
Werkpunt	3,0%	6,4%	2,3%	4,6%	2,9%	16,8%	6,9%
Aandachtspunt	8,0%	15,6%	20,2%	0,0%	19,7%	21,4%	13,9%
Op weg	76,3%	57,8%	52,6%	44,5%	60,7%	17,3%	60,1%
Goed	12,1%	20,2%	22,5%	0,0%	16,2%	15,6%	16,2%
Zeer goed	0,6%	0,0%	2,3%	50,9%	0,6%	28,9%	2,9%

Leercompetenties

PHL toegepaste informatica

➤ Conclusies:

➤ Relateren en structureren = sterk punt:

- 88,4 % scoort gemiddeld (“op weg”) tot goed.

➤ Analyseren

- Een grote groep (**78%**) van de studenten scoort gemiddeld tot goed.
- relatief grote groep die problemen heeft met analyseren, voor meer dan 1 op 5 studenten (**22%**) is analyseren **een werkpunt of aandachtspunt**

➤ Concreet verwerken

- 78 % gemiddelde of goede score
- 22,5 % moeite te hebben met de leercompetentie concreet verwerken. Zij hebben moeite met de toepassing van de leerstof in het dagelijks leven of beroepssituatie, zij kunnen minder goed experimenteren met de leerstof.

Leercompetenties

PHL toegepaste informatica

- **studiemotivatie een relatief grote groep minder goed**
 - Voor 38,2 % van de studenten is dit een werkpunt of aandachtspunt, dit percentage blijkt gedemotiveerd te zijn, en dit bij een testafname in het begin van het academiejaar.
 - Anderzijds is 29,9% zeer gemotiveerd voor de opleiding.
 - **zelfeffectiviteit**
 - zeer grote middencategorie (60.1 % op weg...).
- Men schat de eigen studiebekwaamheid dus eerder hoog in.

We kunnen besluiten dat de eerstejaars in de opleiding toegepaste informatica beschikken over de juiste cognitieve verwerkingsstrategieën, maar dat er een relatief grote groep gedemotiveerd aan zijn studies begint.

Leercompetenties

PHL Bachelor Secundair onderwijs

	Relateren en structureren	Analyseren	Concreet verwerken	Externe sturing	Stuurloos leergedrag	Demotivatie	Zelfeffectiviteit
Me	2,73	2,6	2,62	2,35	2,31	0	2,73
M	2,78	2,52	2,55	2,35	2,36	1,22	2,82
Werkpunt	0,7%	5,1%	3,6%	3,7%	2,2%	6,6%	0,7%
Aandachtspunt	5,8%	14,6%	17,5%	0,0%	14,6%	9,5%	10,2%
Op weg	68,6%	52,6%	55,5%	44,5%	56,2%	16,0%	56,2%
Goed	22,6%	26,3%	19,0%	0,0%	24,1%	11,7%	26,3%
Zeer goed	2,2%	1,4%	4,4%	51,8%	2,9%	56,2%	6,6%

Leercompetenties

PHL Bachelor Secundair onderwijs

➤ Conclusies

➤ Externe sturing

- Meer dan 95 % scoort gemiddeld tot zeer goed

➤ Zelfeffectiviteit

- Ongeveer 90 % neemt verantwoordelijkheid op voor zijn/haar studie

➤ Relateren en structureren

- Grote middencategorie is op weg (68, 6 %)

➤ Analyseren

- Voor 15 % van de studenten is dit een aandachtspunt of een werkpunt.

Leercompetenties

PHL Bachelor Secundair onderwijs

➤ **Concreet verwerken**

- 15 % slaagt er niet goed in de leerstof te linken aan de eigen leefwereld

➤ **Stuurloos leergedrag**

- 15 % van de studenten heeft geen controle over het eigen leerproces

➤ **Demotivatie**

- Meer dan de helft van de studenten blijkt erg gemotiveerd voor hun studie (56,2 % scoort zeer goed), voor 15 % is dit een aandachts- of werkpunt

We kunnen besluiten dat een grote meerderheid van de eerstejaarsstudenten in de Bachelor Secundair Onderwijs gebruik maken van de juiste cognitieve verwerkingsstrategieën en daarenboven zeer sterk en intern gemotiveerd zijn.

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Orthopedagogie

	Relateren en structureren	Analyseren	Concreet verwerken	Externe sturing	Stuurloos leergedrag	Demotivatie	Zelfeffectiviteit
Me	2,51	2,6	2,62	2,53	2,69	0	2,53
M	2,61	2,58	2,52	2,55	2,65	1,21	2,51
Werkpunt	2,82%	4,07%	2,19%	2,19%	3,49%	6,27%	5,96%
Aandachtspunt	12,85%	13,17%	19,12%	0,0%	25,39%	13,47%	16,30%
Op weg	61,13%	53,29%	54,23%	41,69%	56,74%	10,03%	54,23%
Goed	20,38%	27,59%	21,94%	0,0%	13,48%	12,22%	20,06%
Zeer goed	2,82%	1,88%	2,51%	56,11%	0,94%	57,68%	2,51%

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Orthopedagogie

- **Conclusies:**
- **Relateren en structureren:**
vooral gemiddelde scores: 61% in middencategorie
23% goed tot zeer goed bezig met structuur aanbrengen, schema's maken
- **Analyseren:**
ook grote middencategorie van 53%
nog iets optimistischer beeld: bijna 30% scoort goed tot zeer goed
- **Concreet verwerken:**
normaal verdeling met middencategorie van 54%

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Orthopedagogie

- **Externe sturing:**

maar liefst **56%** scoort **zeer goed** → gezond evenwicht tussen externe aanwijzingen en eigen initiatief

ook een belangrijke middencategorie van 41% → meer zelfsturing nodig

- **Stuurloos:**

grote middencategorie van 57%, 14% studeert gericht

- **Demotivatie:**

enorm gemotiveerde studenten: **bijna 60% hoogste score**, totaalbeeld: 80% gemiddeld tot zeer goed

- **Zelfeffectiviteit:**

Zeer grote middencategorie van 54%

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Bedrijfsmanagement

	Relateren en structureren	Analyseren	Concreet verwerken	Externe sturing	Stuurloos leergedrag	Demotivatie	Zelfeffectiviteit
Me	2.3	2.6	2.2	2.6	2.5	2.0	2.7
M	2.3	2.5	2.2	2.6	2.5	1.6	2.5
Werkpunt	10%	4%	9%	4%	2%	12%	8%
Aandachtspunt	18%	26%	27%	0%	23%	13%	16%
Op weg	52%	56%	39%	42%	56%	16%	51%
Goed	18%	14%	23%	0%	17%	10%	22%
Zeer goed	2%	4 %	2%	54%	4%	49%	3%

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Bedrijfsmanagement

➤ Conclusies:

➤ **Relateren en structureren:**

vooral gemiddelde scores: 52% in middencategorie

20% goed tot zeer goed bezig met structuur aanbrengen, schema's maken

➤ **Analyseren:**

ook grote middencategorie van 56%

➤ **Concreet verwerken:**

25% scoort goed tot zeer goed, tegelijkertijd voor 27% een aandachtspunt

Leercompetenties Plantijn Hogeschool: Bedrijfsmanagement

- **Externe sturing:**

maar liefst **54%** scoort **zeer goed** → gezond evenwicht tussen externe aanwijzingen en eigen initiatief
ook een belangrijke middencategorie van 42% → meer zelfsturing nodig

- **Stuurloos:**

grote middencategorie van 56%, 25% studeert stuurloos en heeft weinig controle over het eigen studieproces

- **Demotivatie:**

totaalbeeld: bijna 60% goed tot zeer goed, gemotiveerd bij de aftrap

- **Zelfeffectiviteit:**

Zeer grote middencategorie van 51%, de helft van de studenten is dus op weg, overige 50% is vrij gelijkmatige verdeeld over een hoge versus lage inschatting van het eigen studieproces

Deel 1: Reële leercompetenties

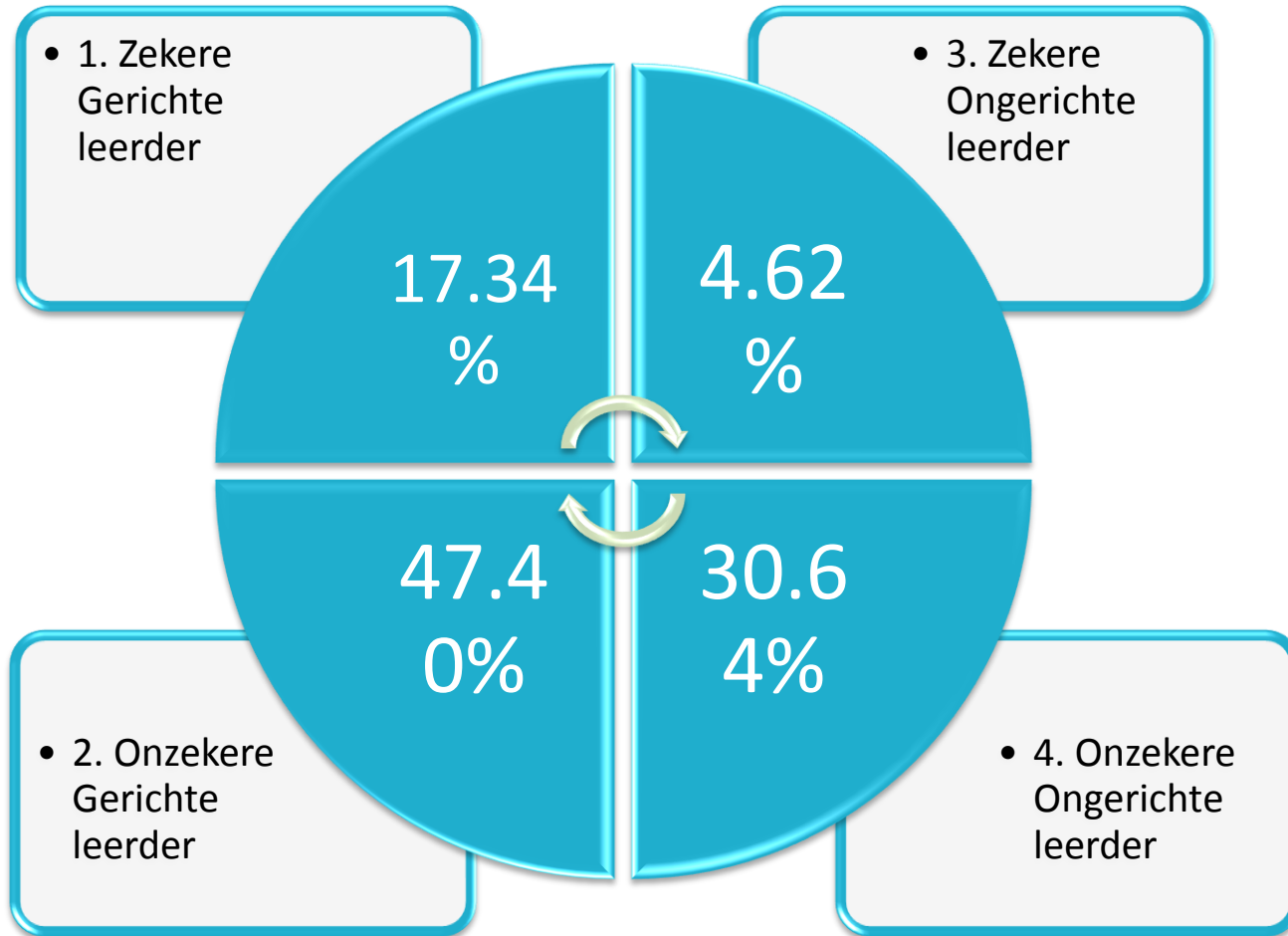
4 Opleidingen in beeld

➤ LEERSTIJLEN

- PHL Toegepaste informatica
- PHL Bachelor Secundair onderwijs
- Plantijn Orthopedagogie
- Plantijn Bedrijfsmanagement

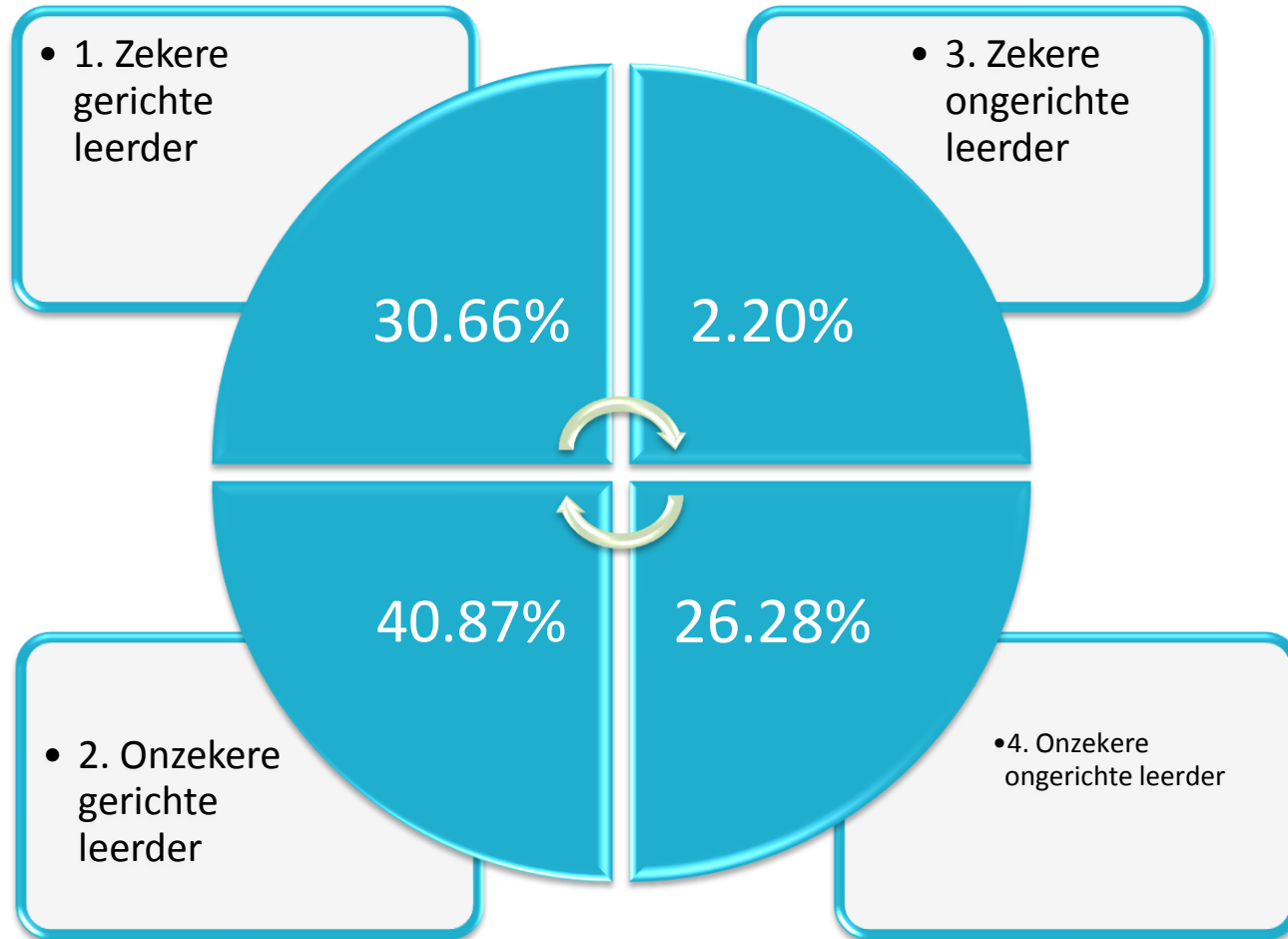
Leerstijlen

PHL Toegepaste informatica

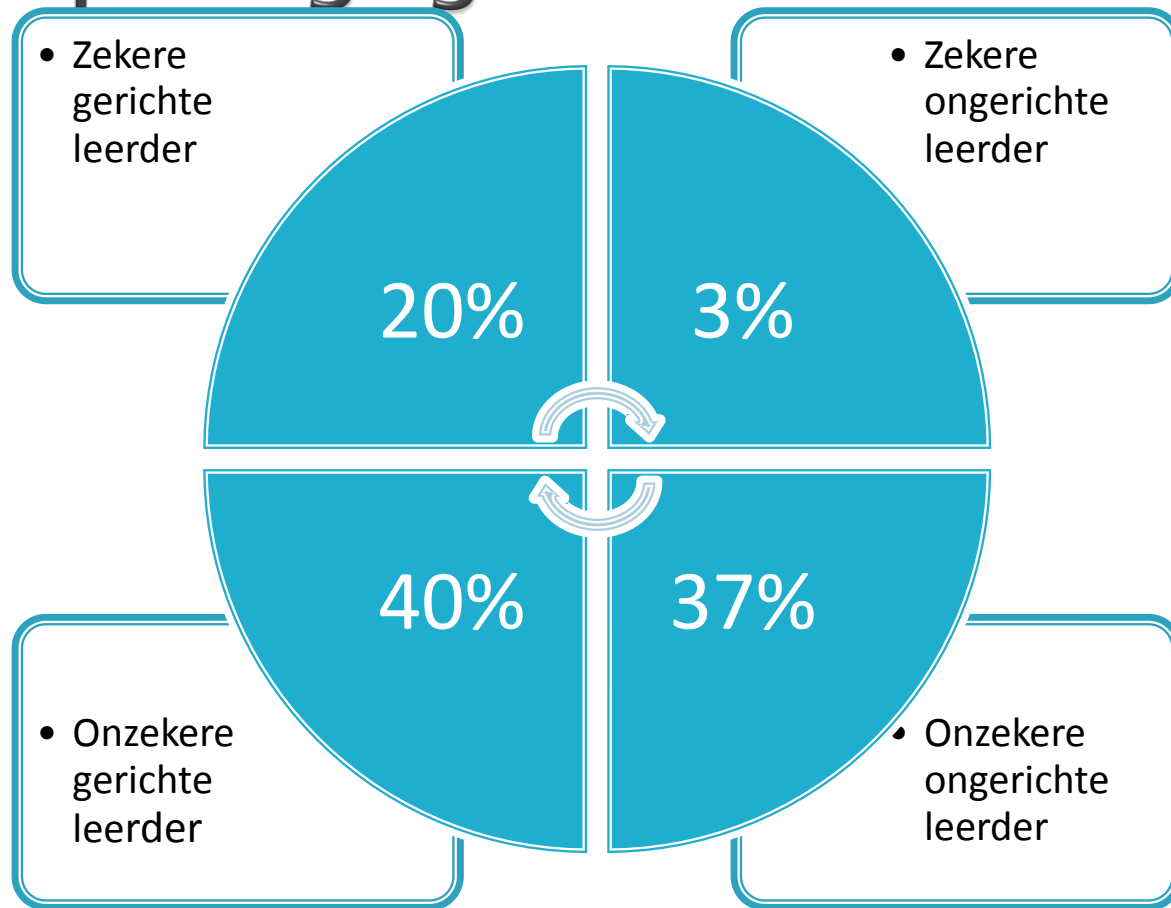
Leerstijlen

PHL Bachelor Secundair onderwijs

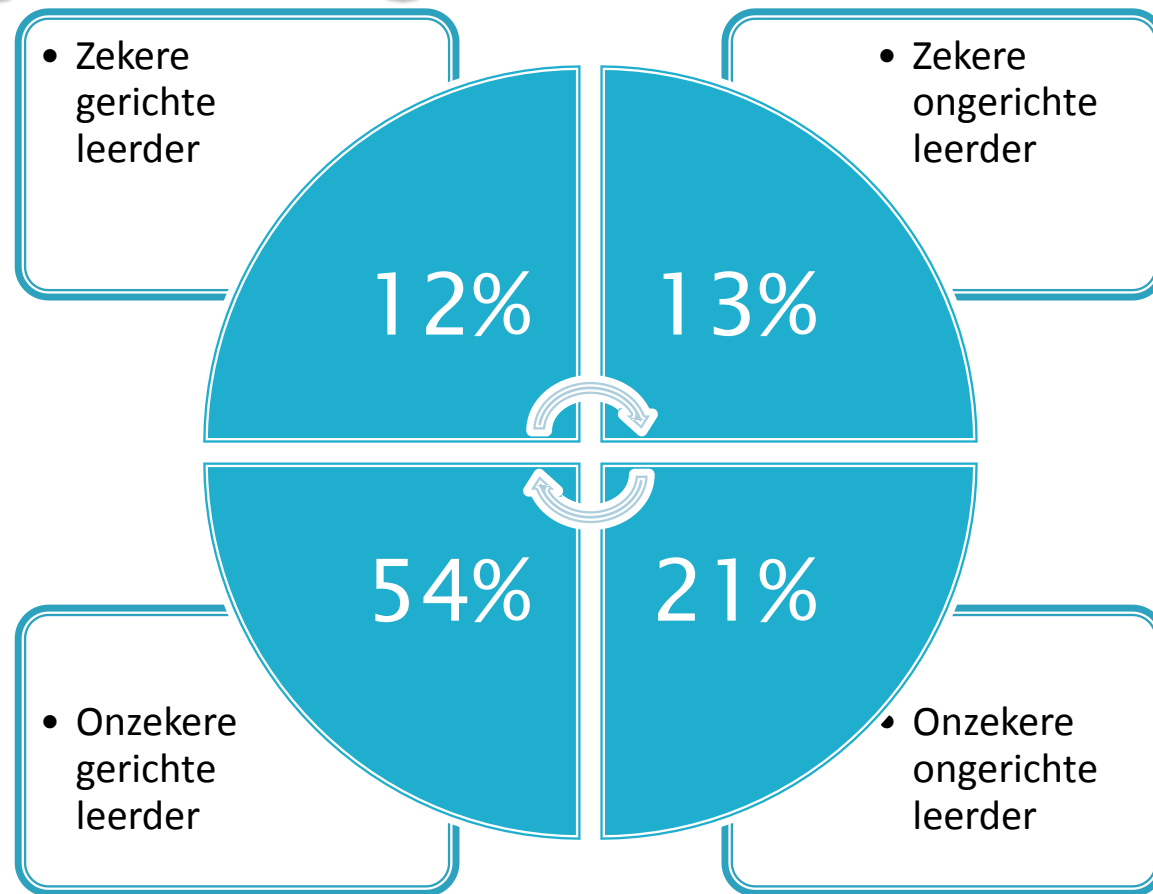
Leerstijlen

Plantijn Hogeschool: Orthopedagogie

Leerstijlen

Plantijn Hogeschool: Bedrijfsmanagement

Deel 2 Instroomprofielen

➤ Inleiding

- “profiel” voorgesteld van de leerstijl van een instromende student.
- Elke hogeschool selecteerde twee studenten per leerstijl.
- Semi-gestructureerde interviews
- Resultaat = kwalitatieve omschrijving van 4 verschillende “types” van studenten die in hoger onderwijs starten. Deze instroomprofielen worden gestaafd met “levensechte” citaten.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

- **Zekere, gerichte leerstijl**
- **MOTIVATIE**
 - Een eerste zittijd is een goed drijfveer, maar mijn interesse is dat nog veel meer.
 - Ik ben iemand die enorm leergierig is en sta te popelen om in het werkveld te stappen.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

- **Zekere, gerichte leerstijl**
- **LEERCOMPETENTIES**
 - Ik heb zo wel alle soorten kleuren van fluorstiften en pennen. Titels krijgen altijd dezelfde kleuren !
 - Ik wil ook alles begrijpen. Ik kan niets studeren wat ik niet begrijp.
 - Ik maak een overzicht van wat ik moet doen. Dringende deadlines staan aangegeven.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

➤ **Onzekere, gerichte leerstijl**

➤ **MOTIVATIE**

- Als ik goede punten zou krijgen, zou ik me enorm kunnen optrekken aan die positieve feedback. Dat zou enorm goed doen! Succeservaringen geven mij een *boost*.
- Als ik een moeilijk moment heb zeggen mijn ouders: kom op, dat lukt wel! Dat helpt mij enorm.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

➤ **Onzekere, gerichte leerstijl**

➤ **LEERCOMPETENTIES**

- Ik denk dat het zoeken naar de juiste studie-aanpak voor mij een durend proces is.
- Ik ben zo'n *stresskieken* tijdens de examens. Daarom moet ik gewoon tijdens het academiejaar zelf gewoon meer werken.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

➤ Zekere, ongerichte leerstijl

➤ MOTIVATIE

- “Ik wil mijn vader niet teleurstellen, hij hoopt echt dat ik ga slagen dit schooljaar. Bij ons thuis is het credo steeds geweest: “als je hard kan studeren, zal je ook wel echt goede resultaten halen!”
- “Ik ga nog steeds voor een eerste zittijd. Ik wil heel graag een lange zomervakantie! Daarom ben ik zo gemotiveerd om een 10 te kunnen halen voor elk opleidingsonderdeel. “

Deel 2 Instroomprofielen:

Portret bij de leerstijlen

➤ Zekere, ongerichte leerstijl

➤ LEERCOMPETENTIES

- Ik ben vaak te gedetailleerd bezig, mijn samenvattingen of schema's zijn vaak veel te uitgebreid. Hoofdzaken van bijzaken onderscheiden is voor mij moeilijk.
- Ik werk mijn notities op de powerpoints bij. Daar ben ik in deze module al weer vier weken mee bezig. Tegelijkertijd heb ik echt het gevoel alsof ik nog niets heb gedaan. Dat zal ik ook altijd hebben.
- Vroeger ging ik 3 tot 4 maal de cursus letterlijk overschrijven, maar nu ben ik van deze methode afgestapt, het bleek niet zo effectief. Definities ga ik nog steeds 10- tal keer opschrijven , de eerste letterlijk, nadien uit mijn hoofd.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

➤ Onzekere, ongerichte leerstijl

➤ MOTIVATIE

- Opmerkingen komen hard aan en hierdoor daalt mijn motivatie.
- Ik zit meestal vooraan, ook omdat ik een bril draag, dus dan zet je je ook wel meer vooraan. Soms lachen we er wel eens mee dat we altijd vooraan zitten.

Deel 2 Instroomprofielen: Portret bij de leerstijlen

➤ Onzekere, ongerichte leerstijl

➤ LEERCOMPETENTIES

- Ik gebruik de pen die op dat ogenblik het dichtst in de buurt ligt om hoofdzaken aan te duiden. Tijdens de les probeer ik geen tijd te verliezen met het aanduiden van dingen.
- Ik formuleer nooit kritische vragen bij de leerstof. Als ik daarmee moet beginnen!
- Ik schrijf mijn planning niet op, maar heb die wel in mijn hoofd. Ik heb meestal wel enkele productieve dagen waar ik dan heel goed presteer, andere dagen stel ik alles uit
- Ik neem zeer weinig notities. Als ik noteer doe ik dit op mijn laptop (windows 7: notities, met verschillende kleuren voor elk opleidingsonderdeel).

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

